

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 4Co/142/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8314204696
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 03. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Straka
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2017:8314204696.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Straku a členov senátu JUDr. Michala Boroňa a JUDr. Martina Kopinu v právnej veci žalobcu: CD Consulting s.r.o., so sídlom Politických väzňů 1272/21, Nové Město, 110 00 Praha 1, Česká republika, IČO: 264 29 705, právne zastúpeného Fridrich Paľko s.r.o., Grösslingova 4, Bratislava, IČO: 36 864 421, proti žalovanému: J. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q. XXXX/XX, X., t. č. na neznámom mieste, zast. opatrovníčkou F. R., pracovníčkou N. súdu X., za účasti Združenia spotrebiteľov Slovenska, o. z., so sídlom Janka Kráľa 7, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 43 309 166, právne zastúpeného Mgr. Henrichom Schindlerom, advokátom so sídlom Janka Kráľa 7, 974 01 Banská Bystrica, v konaní o zaplatenie 1.326,91 eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Humenné, č. k. 17C/87/2014-70 zo dňa 30.06.2016, jednomyselne takto

rozhodol:

I. Potvrdzuje sa rozsudok v napadnutej časti, t. j. okrem výroku o zastavení konania v časti o zaplatenie zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne

II. Žalovanej a Združeniu spotrebiteľov Slovenska, o. z. sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o. (v ďalšom texte aj „POHOTOVOSTĚ“) poskytuje úvery vrátane úverov pre spotrebiteľov. Dňa 03.11.2010 takto poskytla spotrebiteľský úver aj pánovi J. X. (v ďalšom texte aj „žalovaný“; zmluva č. XXXXXXXXXX).

2. Úver bol poskytnutý v rozsahu 600,- Eur na obdobie 12 mesiacov za poplatok 576,- Eur (96 %). Formulár zmluvy obsahuje okrem iného klauzulu o vyplnení zmenky. Dohoda o vypíňacom práve zmocňuje POHOTOVOSTĚ vypísať blanco zmenku na všetky záväzky zo zmluvy, a teda okrem iného aj na 96 % odplatu za úver a 91,25 % sankciu.

3. POHOTOVOSTĚ sa spoiatku pokúšala vymôcť plnenia zo zmluvy vrátane uvedeného príslušenstva v exekučnom konaní, keď pohľadávku jej v celku priznal rozhodcovský súd. Súdym odmietli vykonať exekúciu pre rozpor s dobrými mravmi. (rozhodcovský rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu zriadený Slovenskou rozhodcovskou a.s. zo 30.09.2011 sp. zn. SR 09170/11, Okresný súd Humenné uznesením č. k. 5Er/923/2012-21 z 18.04.2013 zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia a následne uznesením č. k. 5Er/923/2012-47 zo dňa 11.08.2014 exekučné konanie zastavil).

4. Následne POHOTOVOSTĚ postúpila práva zo zmenky na spoločnosť CD Consulting, s.r.o. so sídlom v Prahe (v ďalšom texte aj „žalobca“). Žalobca právo zo zmenky uplatnil na súde. Okresný súd Humenné (ďalej len „prvostupňový súd“) žalobu zamietol s odôvodnením, že dohoda o vypíňacom práve je podľa § 53 OZ neprijateľnou zmluvnou podmienkou, pretože umožňuje jednostranne veriteľovi vyplniť zmenkovú

sumu na akékoľvek záväzky zo zmluvy. Zmenka bola vypísaná na sumu 1.326,91 Eur s úrokom 0,25 % od 25.05.2011. Pre neplatnosť dohody o vyplňacom práve je preto podľa prvostupňového súdu žaloba o plnenie zo zmenky nedôvodná.

5. Prvostupňový súd pomerne v rozsiahlom odôvodnení ďalej poukázal na nečestnú prax POHOTOVOSTI a zlý úmysel uplatniť nečestné plnenia cez abstraktné prvky zmenkového práva a odmietol poskytnúť žalobcovi súdnu ochranu.

6. Žalobca v odvolaní v podstate vytýka prvostupňovému súdu, že sa nemal zaoberať kauzou právneho vzťahu vzhľadom na právo zo zmenky a na potvrdenie poukázal na závery rôznych krajských súdov.

7. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) preskúmal vec spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa zásad uvedených v § 379 až § 381 zákona č. 160/2015 Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP), bez nariadenia pojednávania. Oznámenie o verejnom vyhlásení rozsudku bolo zverejnené na úradnej tabuli súdu. Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie rozhodol vo výroku vecne správne.

8. Hrubá nerovnováha v neprospech žalovanej slabšej zmluvnej strany je evidentná. Vo veci, v ktorej vystupuje dlžník ako slabšia zmluvná strana asi niet väčšej výhody, ako keď veriteľ nadiktuje výšku pohľadávky. Problém sa umocňuje, ak do tejto pohľadávky sa zahrnú plnenia z nečestných klauzúl. Klauzula o vyplňacom práve naozaj umožňuje vypísať zmenku na akékoľvek záväzky zo zmluvy, a teda aj na úžernú odplatu za úver (96 %) či úplne drastický sankčný úrok 91,25%. Nerovnováha sa znásobuje tým, že veriteľovi postačí predložiť zmenku a dôkazné bremeno čo do existencie pohľadávky a jej výšky sa presúva na dlžníka. Pritom existuje nezanedbateľné nebezpečenstvo, že priemerný subjekt práva nedokáže vyhodnotiť nečestnosť zmluvnej podmienky (spojené prípady C-240/98 až C-244/98). Ďalšie a značné sťaženie pozície dlžníka nastáva pri indosácii zmenky, kedy je na dlžníkovi preukázať úmysel žalobcu konať na jeho škodu (§ 17 zákona č. 191/1950 Zb. (zákon zmenkový a šekový). Fakty prípadu potvrdzujú, že dohoda o vyplňacom práve k zmenke spôsobuje hrubú nerovnováhu v neprospech žalovanej ako slabšej zmluvnej strany.

9. Neprijateľná dohoda o vyplňacom práve je absolútne neplatná (53 ods. 5 OZ) s priamym dopadom na (ne)prípustnosť uplatnenia zmenky.

10. Niet dôvodu priznať plnenie žalobcovi zo zmenky, ktorú má podľa zákona mať v moci druhá strana a ktorá si jej vydanie môže nárokovať.

11. Najmenej vyššie uvedené dôvody bránia priznať žalobcovi plnenie zo zmenky. Ak iné odvolacie súdy podporili priznanie plnenia zo zmenky napriek vyššie uvedeným okolnostiam a s poukazom na abstraktnosť zmenky, odvolací súd sa od týchto názorov odkláňa s poukazom na spoločné stanovisko občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a obchodnoprávneho Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 20.10.2015 cit.:

I. Ak navrhovateľ ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doloží zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý navrhovateľ použil, že:

1. pokiaľ z akýchkoľvek okolností prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu súvislosť s nekalou povahou či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex offa povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ;

2. pokiaľ súd nevzhľadne žiadnu nekalosť či neprípustnosť predloženého návrhu, súd pristúpi k prieskumu uplatneného nároku v rozmedzí prípadne vznesených námietok zohľadňujúc ich rozsah a povahu, pri rešpektovaní povinnosti posúdiť prípadnú absolútnu neplatnosť úkonu, ak to z vykonaného dokazovania vyplynie.

II. Ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená.

III. Aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky (bez ohľadu na to, či je spotrebiteľom), ktorý je na strane žalovaného, je možné preskúmať a podľa okolností prípadu posúdiť nárok na uplatnený úrok ako nárok uplatnený v rozpore s dobrými mravmi, ak výška uplatneného nároku podľa úvahy súdu takýto exces dosahuje.“

12. Iste je aj neplatenie dlhu z morálneho hľadiska problematické. Ale na prvý pohľad sú tu praktiky, ktoré v demokratickej spoločnosti nemôžu byť za žiadnych okolností tolerované, inak by odvolací súd prispel k udržiavaniu nežiaduceho amorálneho stavu. Vo veci nejde o právo zo zmluvy, ale zo zmenky a tak bolo problematické priznať ultra petito iný, ako uplatnený nárok.

13. Odvolacie námietky žalobcu neboli spôsobilé privodiť záver odvolacieho súdu o tom, že vyhodnotenie dojednania o vyplnení zmenky ako neprijateľnej zmluvnej podmienky, a teda jej neplatnosti v zmysle § 53 OZ, súdom prvej inštancie bolo nesprávne.

14. Rovnako nedôvodnou je odvolacia námietka žalobcu poukazujúceho na nesprávny postup súdu prvej inštancie, pokiaľ pripustil vstup vedľajšieho účastníka do konania.

15. Podľa ust. § 25 ods. 1 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa združenie môže podať návrh na vydanie predbežného opatrenia podľa § 21 ods. 1 orgánu dozoru alebo návrh na začatie konania na súde vo veci ochrany práv spotrebiteľov, a to vrátane konania vo veci ochrany kolektívnych záujmov spotrebiteľov, alebo môže byť účastníkom konania a) ak sú takéto ciele hlavnou náplňou jeho činnosti alebo b) je uvedené v zozname oprávnených osôb vedenom Európskou komisiou (ďalej len "zoznam oprávnených osôb"), bez toho, aby bolo dotknuté právo súdu preskúmať, či je tento subjekt oprávnený v danom prípade podať návrh na začatie konania.

16. Podľa ust. § 25 ods. 2 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa združenie podľa odseku 1 môže na základe plnomocenstva zastupovať spotrebiteľa v konaniach pred štátnymi orgánmi o uplatňovaní jeho práv vrátane náhrady ujmy spôsobenej porušením práv spotrebiteľa.

17. Podľa ust. § 52 ods. 3 O.s.p., dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

18. Podľa ust. § 52 ods. 4 O.s.p., spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

19. Z ustanovenia § 93 ods. 3 O.s.p. účinného do 30.06.2016 vyplýva, že vedľajší účastník (vrátane právnickej osoby, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu) môže do konania vstúpiť z vlastného podnetu alebo na výzvu niektorého z účastníkov urobenú prostredníctvom súdu. Vedľajší účastník je teda procesne samostatný, čo vyplýva aj z § 93 ods. 4 O.s.p.. Ak účastník, na strane ktorého vedľajší účastník vystupuje, vyjadří nesúhlas so vstupom vedľajšieho účastníka do konania alebo s ďalším trvaním pôsobenia vedľajšieho účastníka v súdnom konaní, ide o návrh na vyriešenie prípustnosti vedľajšieho účasti a súd sa ním bude zaoberať po podaní takéhoto návrhu zo strany účastníka.

20. Odvolací súd poukazuje na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky (PL. ÚS 1/2014), v ktorom Ústavný súd Slovenskej republiky poukázal na to, že je potrebné pripomenúť aj záväzky Slovenskej republiky plynúce z práva Európskej únie, konkrétne Smernice Rady č. 93/13/EHS, v úvodnej časti ktorej Rada Európskych spoločenstiev deklaruje, že osoby a organizácie, ktoré majú oprávnený záujem na tejto záležitosti, musia mať prostriedky na podanie podnetu na začatie postupov týkajúcich sa zmluvných podmienok navrhovaných pre všeobecné uplatňovanie v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi a najmä nekalých podmienok buď pred súdom alebo správnym orgánom príslušným na rozhodnutie sťažnosti alebo na podanie návrhu na začatie príslušných súdnych konaní. S prihliadnutím na uvedené považoval Ústavný súd SR za odôvodnenú existenciu verejného záujmu na rozšírení okruhu subjektov, ktoré sa môžu stať vedľajšími účastníkmi súdneho konania, aj o právnické osoby, ktorých predmetom je ochrana práva podľa osobitného predpisu, ktoré sami o sebe nemajú právny záujem na výsledku konania, svoju činnosť však vykonávajú v záujme ochrany práv niektorého z účastníkov konania alebo tretích osôb (napr. spotrebiteľov), ktorí sa pri ochrane svojich práv nachádzajú oproti druhej strane sporu spravidla v nevýhodnejšom postavení.

21. Odvolací súd súhlasí s právnym názorom, že aj vtedy, keď vstup do konania iniciuje samotný vedľajší účastník, majú účastníci právo vyjadriť sa k jeho úkonu, ktorým prejavil, že vstupuje do konania, a prípadne namietajú neprípustnosť tohto vstupu.

22. Podľa bodu 50 uznesenia Súdneho dvora zo dňa 16.11.2010 vo veci C-76/10 (Pohotovosť s.r.o. proti Ivetke Korčkovskej) „Vzhľadom na povahu a význam všeobecného záujmu, na ktorom sa zakladá ochrana spotrebiteľov, ktorú smernica 93/13 zabezpečuje, jej článok 6 musí byť považovaný za ustanovenie, ktoré je rovnocenné s vnútroštátnymi pravidlami, ktoré v rámci vnútroštátneho právneho poriadku majú právnu silu noriem verejného poriadku (rozsudok Asturcom Telecomunicaciones, bod 52). Podľa názoru odvolacieho súdu nie je vo všeobecnom záujme, ak by sa mala spotrebiteľovi odoprieť možnosť poskytnutie ochrany podľa článku 6 smernice Rady 93/13/EHS na to špecializovanými subjektmi.

23. Z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 05.02.2013, sp. zn. 3 Cdo 188/2012 jasne vyplýva záver, že absencia výslovného nesúhlasu účastníka konania, na ktorého strane by mal vystupovať, nebráni naplneniu samotného účelu jeho účasti ako vedľajšieho účastníka v konaní. V tomto prípade preto súhlas odporcu so vstupom do konania za účinnosti právnej úpravy v čase vstupu vedľajšieho účastníka ani nebol potrebný, nakoľko vedľajší účastník vstúpil do konania dňa 11.08.2014. Súd prvej inštancie si zároveň splnil oznamovaciu povinnosť o vstupe vedľajšieho účastníka do konania.

24. Jednou zo súčastí koncepcie spravodlivého súdneho konania je tiež princíp rovnosti zbraní, ktorý okrem iného vyžaduje, aby každý účastník mal primeranú možnosť predložiť svoje návrhy za podmienok, ktoré nie sú podstatne nevýhodnejšie než podmienky, za ktorých touto možnosťou disponuje druhý účastník (napr. rozsudky ESLP Ankerl v. Švajčiarsko, 1996 - V, s. 1567, Helle v. Fínsko, 1997 - VIII., s. 2928 a pod.).

25. Vstup vedľajšieho účastníka do konania sa neprieči ani cieľom konania podľa Nariadenia (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, teda zjednodušenie a zrýchlenie konania a zníženie nákladov na takéto spory. Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa využíva na cezhraničné spory obhajované ako aj neobhajované, čo vyplýva z čl. 5 ods. 1 nariadenia, v zmysle ktorého môže súd nariadiť aj ústne pojednávanie, ak to považuje za potrebné, alebo ak o to požiada niektorá z procesných strán. Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu nie je typickým skráteným konaním, v ktorom je účasť vedľajšieho účastníka vylúčená.

26. Aktuálna úprava v Civilnom sporovom poriadku inštitút vedľajšieho účastníka nepozná, avšak Združenie vstúpilo do konania ako vedľajší účastník v čase, keď mu to právna úprava umožňovala. Združenie teda účinne vstúpilo do konania, oprávnené sa konania zúčastnilo a účelne vynaložilo trovy, na ktorých náhradu mu vznikol nárok a ktoré mu boli priznané za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku do 30.06.2016.

27. So zreteľom na uvedené odvolací súd rozsudok s výnimkou výroku o zastavení konania v časti zaplataenia zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne zo sumy 192,- eur od 27.01.2011 do zaplataenia ako vecne správny potvrdil postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 387 ods. 1 CSP aj z dôvodu zákazu retroaktivity vo vzťahu k trovám konania.

28. V prevyšujúcej časti odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny vrátane správneho výroku o trovách konania (§ 387 ods. 1 CSP).

29. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Úspešnému žalovanému a ani Združeniu spotrebiteľov Slovenska, o. z. trovy nevznikli, a preto mu ich náhrada priznaná nebola.

30. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).